

El projecte de recerca arqueològica del jaciment del Molí d'Espígol (Tornabous, l'Urgell) confirma la monumentalitat de l'antiga ciutat ibèrica com a capital ilergeta

- **Els resultats de les darreres excavacions han permès plantejar que el Molí d'Espígol va ser la “capital regional” d'una part important del territori polític que avui dia atribuïm a l'antic poble iber dels Ilergets**
- **Les excavacions han posat de manifest un sistema defensiu d'accés a la ciutat complex i s'ha documentat un carrer enllosat, en rampa, que donaria accés a la ciutat**
- **Amb la campanya d'enguany finalitza el projecte quadriennal de recerca del Departament de Cultura, centrat en mostrar aquesta capitalitat**

Aquest matí s'han presentat els resultats de la darrera campanya d'excavacions realitzada a la l'antiga ciutat ibèrica del Molí d'Espígol (Tornabous, L'Urgell). Aquestes, coordinades des del Museu d'Arqueologia de Catalunya, conclouen el projecte quadriennal de recerca (2018-2021) *El Molí d'Espígol, capital dels Ilergets* (MECI; Investigador Principal: Dr. Jordi Principal) del Departament de Cultura. Un projecte que s'ha centrat en mostrar, a través de les evidències científiques, que el Molí d'Espígol va assolir en època ibèrica l'estatus de “capital regional” en aquest sector oriental de la depressió Central Catalana, és a dir, d'una part important del territori polític que avui dia atribuïm a l'antic poble iber dels Ilergets.

Recordem que el Molí d'Espígol és el jaciment ibèric més gran de la Catalunya occidental, el nucli urbà del qual ocuparia una superfície d'entorn 1 ha. La projecció de les restes visibles mostra un jaciment amb un sistema defensiu i un urbanisme complexos que van evolucionar i es van desenvolupar al llarg d'uns cinc segles (del final del segle VIII al final del III aC). Durant el període Ibèric ple (segles IV-III aC) es van produir canvis substancials en el jaciment, detectables sobretot a nivell formal, la traducció política, social i econòmica dels quals portaria a considerar el Molí d'Espígol com una autèntica ciutat protohistòrica. Aquesta nova realitat urbanística de distribució dels espais i del seu sistema defensiu amb unes potents muralles i l'existència de fossats, atorgarien al jaciment una gran monumentalitat que ha capitalitzat els esforços de la recerca en els darrers dos anys.

En concret, la campanya d'excavacions d'enguany, desenvolupada entre el 20 de setembre i l'1 d'octubre, ha actuat en el sector est/nord-est del jaciment per donar continuïtat a les restes descobertes durant la intervenció duta a terme el 2020 quan es localitzen part de la muralla corresponent a la ciutat del període ibèric ple (MUR-3), amb una torre de flanqueig i una poterna d'accés en colze a l'interior de l'hàbitat, protegida per un mur avançat, la qual cosa va permetre suposar que allà s'hi trobava la porta principal d'accés a la ciutat per l'est.

La progressió dels treballs vers l'est durant la intervenció del 2021 ha posat de manifest un sistema defensiu d'accés a la ciutat complex, que va patir almenys un parell de refaccions al llarg dels anys que va ser operatiu. S'ha pogut documentar un carrer enllosat, en rampa, que

donaria accés a la ciutat, flanquejat per la torre descoberta al 2020 a la banda oest. En aquesta fase, que podria datar-se de primera meitat/mitjan s. IV aC, es desconeix quina podria haver estat la configuració de la banda est, donat que una remodelació posterior va cancel·lar tot aquest espai, que canvià de fesomia. Durant aquesta remodelació, l'accés en rampa va quedar inutilitzat per la construcció d'un gran bastió angular, massís, que segurament s'annexà a la torre de flanqueig ja existent a l'oest. Al mateix temps, a aquest bastió, per l'exterior, s'hi va adossar un folre de perfil arrodonit, també massís, d'aproximadament 1'5 m de gruix, per donar més estabilitat i protecció a l'estructura de base. L'extrem més oriental del bastió i el folre acaba de manera abrupta amb un tall perpendicular, el qual permetria suposar l'existència d'un accés a l'interior de la ciutat precisament per aquella banda.

Així doncs, en un moment de mitjan segle III aC, tindria lloc al Molí d'Espígol una remodelació de la zona d'accés principal a la ciutat per l'est, amb la cancel·lació porta precedent, i la construcció d'un gran i potent bastió en el seu lloc, i que traslladaria presumiblement la nova entrada uns metres més cap a l'est. Aquesta remodelació va significar una important obra de monumentalització de l'accés, mostra de prestigi i poder. Però també, al mateix temps, demostra la necessitat dels habitants del Molí d'Espígol per dotar-se d'unes defenses que garantissin la seva protecció.

En conclusió, la campanya de 2021 ha superat els objectius proposats i ha permès cloure el projecte MECI amb novetats inesperades que donen un nou rumb a la recerca al jaciment. La solució a aquests nous enigmes caldrà trobar-la en la continuïtat dels treballs i en el plantejament d'un nou projecte de recerca.